

Nr 56.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till vissa stiftelser, m. m.

I en den 21 maj 1948 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 287, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till vissa stiftelser, m. m., samt

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att — därest överenskommelser av i huvudsak enahanda innehåll som den mellan statens bränslekommission, å ena, samt Kopparfors aktiebolag och Storviks sulfit aktiebolag, å andra sidan, den 13 maj 1948 avslutade överenskommelsen skulle träffas jämväl med andra företag — förordna att vad i nyssnämnda förordning stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande medel, som enligt sålunda träffad överenskommelse skola inbetalas till vederbörlig stiftelse.

Rörande författningsförslagets lydelse får utskottet hänvisa till propositionen (s. 2).

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bland annat följande.

Enligt förordningen den 30 juni 1947 (nr 339) om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till vissa stiftelser, m. m. äger skattskyldig vid beräkning av nettointäkt av rörelse enligt kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt njuta avdrag för belopp, som enligt särskilda, mellan statens bränslekommission för Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Svenska cellulosaföreningen, Svenska trämasseföreningen och Svenska trävaruexportföreningen, å andra sidan, den 1 april respektive den 8 maj 1947 träffade avtal under beskattningsåret tillgodoförts Stiftelsen Cellulosaindustriens konjunkturutjämningsfond, Stiftelsen Trämasseindustriens konjunkturutjämningsfond eller Stiftelsen Trävaruindustriens konjunkturutjämningsfond.

Enligt vad i nyssnämnda förordning vidare stadgas skola medel, vilka utbetalas från någon av stiftelserna till skattskyldig som äger njuta avdrag för till stiftelsen inbetalade belopp, hos mottagaren upptagas såsom intäkt av rörelse för det beskattningsår, då medlen kommit honom till godo. De

ifrågavarande stiftelserna äro icke skyldiga att erlägga skatt för inkomst och förmögenhet.

Statsrådet Ericsson har den 14 innevarande maj (prop. 269/1948) anmält fråga om fortsatt bemyndigande för Kungl. Maj:t att uttaga prisutjämningsavgifter jämte andra i samband därmed stående spörsmål. Statsrådet Ericsson har därvid redogjort för vissa åtgärder, som vidtagits i syfte att förhindra att de höga exportpriser å vissa produkter, som för närvarande kunde erhållas på världsmarknaden, utövade ett stegrande inflytande på den inhemska prisnivån. Därvid har omnämnts att jämväl under innevarande år mellan bränslekommissionen för Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Svenska trävaruexportföreningen, Svenska cellulosa-föreningen och Svenska trämasseföreningen, å andra sidan, träffats överenskommelser om att vid export av trävaror eller pappersmassa viss del av försäljningspriset skulle inlevereras till i avtalen närmare angivna stiftelser. Därjämte har en liknande överenskommelse ingåtts med Kopparfors aktiebolag och Storviks sulfit aktiebolag.

Den mellan bränslekommissionen och Svenska trävaruexportföreningen senast ingångna överenskommelsen, vilken träffats den 18 mars 1948, innebär bland annat följande. Föreningen förbinder sig att av sina medlemmar uppbära och till Stiftelsen Trävaruindustriens konjunkturutjämningsfond, i fortsättningen kallad *trävarustiftelsen*, inleverera 75 kronor för varje nominell standard av den export, som kommer på föreningens medlemmar och för vilken exportlicens beviljas under tiden den 1 april 1948—den 31 januari 1949. Om konjunkturerna för trävaruindustrien försämras, äger föreningen påkalla minskning eller upphävande av avgiften. De inbetalade medlen skola kunna disponeras för forsknings- och andra ändamål, som äro av samfällt intresse för trävaruindustrien. I övrigt skola medlen framdeles fördelas mellan föreningens medlemmar. Sådan fördelning kan med Kungl. Maj:ts medgivande äga rum, när ändrade konjunkturförhållanden därtill föranleda, men skall eljest ske med en tredjedel under januari 1951, en tredjedel under januari 1952 och återstoden under januari 1953. Medlen skola fördelas mellan medlemmar, som inbetalat avgifter enligt överenskommelsen. Fördelningen skall ske i förhållande till varje medlems totala tillverkning av trävaror under viss tid, dock med möjlighet till viss jämkning. — Bränslekommissionen och föreningen kunna i samförstånd besluta, att annan än medlem av föreningen skall få ansluta sig till överenskommelsen.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 19 mars 1948 godkänt överenskommelsen.

Överenskommelsen mellan bränslekommissionen och Svenska cellulosa-föreningen, vilken enligt Kungl. Maj:ts den 16 april 1948 lämnade bemyndigande ingåtts den 30 i samma månad, innebär att föreningen förbinder sig att av sina medlemmar uppbära och till Stiftelsen Cellulosaindustriens konjunkturutjämningsfond, i det följande kallad *cellulosastiftelsen*, inbetala 50

kronor för varje ton under tiden den 1 mars 1948—den 31 januari 1949 för export levererad kemisk massa. Av nämnda belopp skola 25 kronor tillfalla cellulosastiftelsen, 10 kronor särskilda länsstiftelser för det enskilda skogsbruket, i fortsättningen kallade länsstiftelserna, 3 kronor en särskild stiftelse, benämnd Stiftelsen Centralfonden för anställda inom skogsbruket och skogsindustrien, i fortsättningen kallad centralstiftelsen, samt 12 kronor särskilda av medlemmarna i föreningen bildade företagsstiftelser för social verksamhet, i fortsättningen kallade företagsstiftelserna.

Därest konjunkturen för cellulosaindustrien försämras, äger föreningen påkalla minskning eller upphävande av avgifterna till länsstiftelserna, centralstiftelsen och företagsstiftelserna.

I fråga om fördelningen av de medel, vilka tillfalla cellulosastiftelsen, gälla motsvarande bestämmelser, som reglera fördelningen av medel vilka tillfalla trävarustiftelsen.

Enligt överenskommelsen mellan bränslekommissionen och Svenska trämasseföreningen, vilken enligt Kungl. Maj:ts den 16 april 1948 lämnade myndigande ingåtts den 30 i samma månad, skall föreningen av sina medlemmar uppbära och till Stiftelsen Trämasseindustriens konjunkturutjämningsfond, i fortsättningen kallad *trämassestiftelsen*, inbetala 20 kronor för varje ton under tiden den 1 mars 1948—den 31 januari 1949 för export levererad mekanisk massa. Av beloppet skola 10 kronor tillfalla nämnda stiftelse, 4 kronor de förut omnämnda länsstiftelserna, 1 krona 20 öre den förenämnda centralstiftelsen samt 4 kronor 80 öre särskilda av medlemmarna i föreningen bildade företagsstiftelser för social verksamhet. I övrigt gälla enligt denna överenskommelse i huvudsak samma bestämmelser som enligt överenskommelsen mellan bränslekommissionen och cellulosaföreningen.

Överenskommelsen mellan bränslekommissionen, å ena, samt Kopparfors aktieföretag och Storviks sulfid aktieföretag, å andra sidan, vilken ingåtts den 13 maj 1948, innebär att företagen skola till Stiftelsen Kopparfors och Storviks fond för konjunkturutjämnande, sociala och skogsförbättrande åtgärder — i fortsättningen kallad *kopparforsstiftelsen* — inleverera 50 kronor för varje ton under tiden den 1 mars 1948—den 31 januari 1949 för export levererad kemisk massa. Om till följd av försämrade konjunkturer för cellulosaindustrien övriga företag inom branschen skulle medgivas nedsättning av de avgifter, som pålagts exporten, äga jämväl nu ifrågavarande företag rätt att påkalla minskning eller upphävande av den förenämnda avgiften. Stiftelsens styrelse består av tio ledamöter, av vilka tre utses av företagen, en av skogsägareföreningarna i Gävleborgs och Kopparbergs län, två av skogsvårdsstyrelserna i nämnda län, en av tjänstemännen och arbetsledarna hos företagen, en av arbetarna vid företagens industriella verk, en av de skogs- och flottningsarbetare, som beröras av företagets verksamhet, samt en, tillika ordförande, av Kungl. Maj:t.

Överenskommelser, motsvarande det mellan bränslekommissionen samt Kopparfors aktiebolag och Storviks sulfid aktiebolag slutna avtalet, kunna tänkas bliva träffade även med andra företag. Cellulosaföreningen och trämasseföreningen hava i anledning härav hemställt, att en liknande disposition av avgifterna, som gällde enligt den med nyssnämnda bolag ingångna överenskommelsen, måtte kunna såsom alternativ godtagas även för föreningarnas medlemmar. Underhandlingar rörande tillägg av sådan innebörd till de med föreningarna tidigare träffade överenskommelserna pågå för närvarande.

Departementschefen har till stöd för de i propositionen framlagda förslagen anfört följande:

»I likhet med som var fallet, då avtal med de förut omnämnda föreningarna slötos under sistförflutna år, har vid avslutandet av de nu ifrågakommande överenskommelserna förutsatts, att frågan om beskattning av de till stiftelserna avsatta medlen och därav härflytande avkastning skulle genom särskilda bestämmelser lösas på sätt i överenskommelserna angivits. Med hänsyn till de prispolitiska synpunkter, som ligga till grund för överenskommelserna, och innebörden av de ifrågasatta bestämmelserna anser jag mig i enlighet härmed nu böra förorda att — liksom skedde föregående år — särskilda bestämmelser utfärdas rörande beskattningen av berörda medel. Dessa bestämmelser böra i sak hava den innebörd, som förutsatts i överenskommelserna. Sålunda bör vederbörande företag vid beräkning av nettointäkt av rörelse för det beskattningsår, då medlen tillgodoföras trävarustiftelsen, cellulostiftelsen, trämassestiftelsen eller kopparforsstiftelsen, få åtnjuta avdrag med belopp motsvarande de sålunda tillgodoförda medlen. Nyssnämnda stiftelser böra icke vara skattskyldiga till inkomst- eller förmögenhetsskatt för de medel, som enligt överenskommelserna inbetalas till stiftelserna, eller för därav härflytande avkastning; ej heller böra länsstiftelserna, centralstiftelsen eller företagsstiftelserna vara skattskyldiga till sådan skatt för medel, som från huvudstiftelserna överföras till nämnda stiftelser, eller för därav härrörande avkastning. Å andra sidan böra till vederbörande företag utbetalade medel — vare sig de utbetalas direkt från någon av huvudstiftelserna eller såsom bidrag från någon av de övriga stiftelserna — beskattas hos företaget som intäkt av rörelse för det beskattningsår, då medlen kommit företaget till godo; vad nyss sagts bör gälla även i fråga om räntemedel, som utbetalas till företaget. Skulle bidrag från länsstiftelse, centralstiftelsen, företagsstiftelse eller kopparforsstiftelsen formellt icke utbetalas till vederbörande företag men likväl komma företaget till godo — bidrag utbetalas t. ex. till annan än företaget för utförande av vägbyggnad å företagens egendom — bör även dylikt bidrag upptagas som intäkt av rörelse hos företaget för det beskattningsår, då bidraget kommit företaget till godo. Huruvida företaget vid taxering må njuta avdrag med belopp, motsvarande sådant bidrag eller del därav, får avgöras enligt vanliga regler.

Att gåvoskatt icke ifrågakommer för de enligt avtalen inbetalade eller överförda medlen torde ligga i sakens natur.

Anmärkas må, att de föreslagna bestämmelserna icke avse att reglera frågan om skattskyldighet för medel, som från stiftelserna kunna komma att utbetalas till annan än de ifrågavarande företagen. Nämnade fråga blir alltså att bedöma enligt eljest gällande regler.

Vad sålunda föreslagits skola gälla beträffande beskattningen av de ifrågavarande medlen överensstämmer i huvudsak med vad som i motsvarande hänseenden stadgades i fråga om beskattningen av de medel, som inbetalades enligt de år 1947 träffade överenskommelserna.

Vad angår spørsmålet om rätt för ifrågavarande företag att vid beräkning av belopp, som enligt lagen med särskilda bestämmelser om dispositionen av aktiebolags vinstmedel skall insättas på spärkonto, göra avdrag med viss del av de avgifter, som enligt vederbörlig överenskommelse skola inbetalas till någon av stiftelserna, vill jag erinra om vad jag i berörda hänseende uttalade till det vid propositionen med förslag till nämnda lag fogade statsrådsprotokollet (prop. 181/1948 s. 90). Jag anförde därvid att det syntes befogat att aktiebolag, som verkställt inbetalningar till branschstiftelserna för trävaru- och träförädlingsindustrierna, medgäves lättnader i den bolagen eljest åliggande skyldigheten att verkställa spärkontoinsättningar. Omfånget av dessa lättnader syntes emellertid böra prövas dispensvägen, därvid även en generell dispens för ifrågavarande grupper av bolag borde kunna ifrågakomma. Detta uttalande lämnades av riksdagen utan erinran. — Fråga om medgivande av sådan dispens för här berörda aktiebolag torde jag i sinom tid få anmäla för Kungl. Maj:t.

I enlighet med det nu anförda har inom finansdepartementet utarbetats förslag till förordning om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till vissa stiftelser, m. m.

Nyssenämnda författningsförslag anknyter till de redan träffade överenskommelserna i ämnet. Såsom förut omnämnts kunna emellertid överenskommelser, motsvarande den som ingåtts med Kopparfors aktiebolag och Storviks sulfit aktiebolag, komma att träffas jämväl med andra företag. Därest så sker, böra de i författningsförslaget upptagna reglerna äga motsvarande tillämpning beträffande medel, som enligt sålunda träffad överenskommelse skola inlevereras till vederbörlig stiftelse. Det synes lämpligen böra ankomma på Kungl. Maj:t att förordna härom.»

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 287,

1) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för avgifter till vissa stiftelser, m. m., samt

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att — därest överenskommelser av i huvudsak enahanda innehåll som den mellan statens bränslekommission, å ena, samt Kopparfors aktiebolag och Storviks sulfit aktiebolag, å andra sidan, den 13 maj 1948 avslutade överenskommelsen skulle träffas jämväl med andra företag — förordna att vad i nyssnämnda förordning stadgas skall äga motsvarande tillämpning beträffande medel, som enligt sålunda träffad överenskommelse skola inbetalas till vederbörlig stiftelse.

Stockholm den 8 juni 1948.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Elon Andersson, Sjödahl, Ekman, Velander, Gustaf Elofsson, Björnsson och Rosander; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Hagberg i Malmö, Ortgård, Karlsson i Grängesberg, Olson i Göteborg, Kristensson, Olofsson i Höganäs, Bladh och Larsson i Luttra.
